

Verbonden door humaniteit

Samenwerkingsplan 2007-2011
van de Humanistische Alliantie

Inhoud

Ten geleide	3
1. Missie en meerwaarde	6
2. Taakverdeling en taakuitvoering	9
3. Verwerving van middelen	13
Bijlagen	
I Overzicht van de lidorganisaties	15
II Amsterdam Declaration 2002	17

Ten Geleide

De Humanistische Alliantie (HA) is opgericht in 2001. Zij verenigt een groeiend aantal Nederlandse organisaties die nadrukkelijk hun humanistische wereld- en levensbeschouwing in doen en denken tot uitdrukking brengen.

Het humanisme kent verschillende verschijningsvormen en de humanistische identiteit van de lidorganisaties is dan ook verschillend ingekleurd. Deze diversiteit wordt positief gewaardeerd. Het gemeenschappelijke is echter groot. Dat ligt in een gedeelde mensvisie, die een principieel ander fundament heeft dan de meeste andere geestelijke tradities. De grondwaarde van het humanisme maakt dat duidelijk. Hij klinkt door in bijvoorbeeld het motto *Doen wat je moet doen* van Humanitas en in het motto *Zelf denken samen leven* van het Humanistisch Verbond (HV).

Humaniteit

‘Wie humanisme zegt, zegt humaniteit’, zo begint Koo van der Wal zijn artikel *Autonomie met een menselijk gezicht*¹. Hij stelt dat het humanisme niet het alleenrecht op het idee humaniteit kan en behoort te claimen, maar wel een zeer speciale relatie heeft tot het ‘humanum’, dat wat de mens tot mens maakt. Bij het humanisme gaat het immers om een interpretatie van de menselijke zijswijze, waarbij de eigen ervaring van de mens het uitgangspunt vormt. Het ‘humanum’ wordt dan niet bepaald door een buitenmenselijke instantie, zoals bij de meeste geestelijke tradities. Hij betoogt dat humaniteit vanuit humanistisch perspectief gekenmerkt wordt door zowel autonomie (of vrijheid), als relationaliteit (in vriendschap, broederschap, solidariteit). De grondtrek van humaniteit is daarmee openheid naar de ander. De ethiek die daar primair bij past, is een ethiek van verbondenheid en niet een ethiek van conflictbeheersing, al is die ook nodig.

Voor de Humanistische Alliantie is *humaniteit* de grondwaarde. Als beweging voor humanisering en zingeving tracht zij samen met gelijkgestemden met geweldloze middelen te strijden voor leven en samenleven vanuit deze grondwaarde. Daarbij is een zorgvuldige omgang met natuur en milieu als bestaansvoorwaarden vanzelfsprekend.

Verbondenheid

Een sterk pleidooi voor een ethiek van verbondenheid is impliciet aanwezig in een voor de HA richtinggevend artikel van Harry Kunneman met als titel *De toekomst van het humanisme en de rol van de Humanistische Alliantie*². Het gaat uiteindelijk om ‘een goed, zinvol leven, met en voor anderen, in

¹ Opgenomen in E. Wit e.a., red., *De autonome mens. Nieuwe visies op gemeenschappelijkheid*. Amsterdam, 2007.

² Opgenomen in B. Gasenbeck, P. Derckx, red., *Georganiseerd humanisme in Nederland: geschiedenis, visies en praktijken*. pp. 99-109, Amsterdam, 2006.

rechtvaardige instituties en een duurzame wereldsamenleving'. Kunneman noemt vertrouwen en élan – om vragen en uitdagingen tegemoet te treden – basismotieven van het humanisme. Het vertrouwen in het vermogen van mensen om te leren en inzichten te verdiepen en daar stijlvol en met plezier naar te handelen. Het élan en de bezieling waarmee dat gebeurt, zal het aangeduide perspectief positief kunnen beïnvloeden. Het georganiseerde humanisme kan door onderlinge samenwerking en samenwerking met gelijkgestemde organisaties activiteiten ondernemen die vele mensen kunnen aanspreken. Een gewenst bijkomend gevolg zou kunnen zijn dat humanisme voor velen een kostbaar begrip zal blijven of worden, onmisbaar voor een duurzaam en humaan toekomstperspectief.

Samen sterker

De vereniging Humanistische Alliantie is een samenwerkingsverband, een netwerk van gelijkwaardige en autonome leden. Het is geen koepelorganisatie. Inmiddels zijn 50 kleinere en grotere organisaties lid en zijn meerdere nieuwe vormen van samenwerking ontstaan. Het 'samen sterker' is duidelijk aangeslagen. In het eerste lustrumjaar 2006 is duidelijk gebleken dat het algemene belang van de HA gezien en breed gedeeld wordt. Het ambitieniveau is nog wel groter dan de nu beschikbare middelen. Het uitgangspunt voor de periode 2007–2011 zal daarom zijn: vooral beter doen wat we nu al doen en streven naar een doelgerichte besteding en mogelijke verruiming van de middelen. En dit te doen aan de hand van een beknopt, concreet en flexibel samenwerkingsplan. Dit plan zet de koers uit waar deelplannen voor de streefdoelen vanuit dienen te gaan.

In het eerste hoofdstuk vindt de lezer de missie en de streefdoelen. In het tweede komen richtlijnen voor de taakverdeling en de taakuitvoering aan bod. Het derde hoofdstuk beschrijft richtlijnen voor de verwerving van de benodigde financiële middelen. Twee bijlagen completeren het plan: een overzicht van de lidorganisaties en de Amsterdam Declaration 2002.

Lodewijk de Waal

voorzitter van de Humanistische Alliantie

Het inhoudelijk gedeelte van het samenwerkingsplan is vastgesteld tijdens de algemene ledenvergadering van 7 december 2006; het organisatorisch gedeelte is vastgesteld tijdens de bestuursvergadering van 12 april 2007.

1. Missie en meerwaarde

Het statutaire doel van de vereniging is als volgt beschreven: ‘Met de oprichting van de organisatie wordt beoogd een federatieve vereniging te vormen, een netwerk-organisatie, waarvan de afzonderlijke humanistische organisaties in Nederland deel uitmaken, teneinde het voor de afzonderlijke lidorganisaties beter mogelijk te maken hun eigen doelstellingen te realiseren. Tevens wordt beoogd het humanisme en de humanistische beweging in Nederland te versterken...’

In dit samenwerkingsplan 2007–2011 verlegt de HA het accent naar het tweede deel van de statutaire doelstelling: het versterken van het humanisme en de humanistische beweging in Nederland. Dat dient direct en indirect ook het eerste deel van de statutaire doelstelling. De gezamenlijke missie is als volgt geformuleerd:

“De Humanistische Alliantie wil op aansprekende wijze nationaal en internationaal werken aan de versterking van het humanisme en de humanistische beweging, om zo krachtig mogelijk te kunnen bijdragen aan een duurzame wereldsamenleving, waarin mensen een goed en zinvol leven kunnen leiden, met en voor anderen, in rechtvaardige instituties.”

Ter ondersteuning van de missie en de uitvoering van verbeteringen is in dertien streefdoelen aangegeven welke meerwaarde het samenwerkingsverband in de planperiode wil bereiken. Elk jaar vindt een evaluatie plaats, in 2010 de eindevaluatie. Deze evaluaties worden op aantrekkelijke wijze gecommuniceerd naar de lidorganisaties en overige belangstellenden.

Streefdoelen samenwerking

- 1 De lidorganisaties kunnen in 2010 aantoonbaar vaststellen dat hun onderlinge samenwerking is geïntensiveerd, waardoor de samenhang tussen de perspectieven en activiteiten van de verschillende organisaties is versterkt en de betrokkenheid bij de HA van de professionals van de verschillende organisaties is vergroot.
- 2 De lidorganisaties kunnen in 2010 aantoonbaar vaststellen dat samenwerking rondom klemmende maatschappelijke vragen is gerealiseerd met andere netwerken en bewegingen met een (deels) vergelijkbare missie.
- 3 Onderlinge samenwerkingsinitiatieven van lidorganisaties – ook lokale en in regio’s – zijn in woord en daad ondersteund, naar tevredenheid van de initiatiefnemers.
- 4 Lidorganisaties die niet in het bestuur vertegenwoordigd zijn, zijn in 2010 goed op de hoogte van de acties van de HA en voelen zich daarbij betrokken.
- 5 De HA heeft in 2010 naar het oordeel van de besturen van de European Humanist Federation (EHF) en de International Humanist and Ethical Union (IHEU) actief bijgedragen aan de versterking van de internationale humanistische beweging, in de geest van de Amsterdam Declaration 2002 (zie bijlage 2).

Streefdoelen visievorming

- 1 De lidorganisaties kunnen in 2010 vaststellen dat zij hun visie op het humanisme hebben verdiept en versterkt.
- 2 De lidorganisaties kunnen in 2010 vaststellen dat de Stichting Socrates, de Stichting Humanistisch Archief en het Tijdschrift voor Humanistiek waar mogelijk gewaardeerde bijdragen geleverd hebben aan verdere visievorming, toepasbaarheid van wetenschappelijke kennis voor de lidorganisaties en mederealiseren van de overige streefdoelen.

Streefdoelen communicatie

- 1 De lidorganisaties kunnen in 2010 constateren dat in massamedia regelmatig een stevig humanistisch geluid kon worden vernomen.
- 2 De jaarlijkse evenementen – Alliantiedag, Wereldhumanismedag en Socrateslezing – hebben vanaf 2007 een groeiend aantal deelnemers gekend. Inhoud en organisatie van de evenementen zijn door de deelnemers steeds positief gewaardeerd.
- 3 De gezamenlijke en vernieuwde website *www.human.nl* kent eind 2010 het dubbele aantal bezoekers in vergelijking met de start in 2007. Bovendien wordt de website door mensen van alle leeftijden bezocht en de waardering luidt in meerderheid: toegankelijk, aantrekkelijk, informeel en inspirerend.
- 4 Naar het oordeel van de lidorganisaties hebben de website *www.human.nl* en het publiekstijdschrift een kernfunctie gespeeld in de bekendheid van en de waardering voor het humanisme.
- 5 De lidorganisaties zijn in 2010 van oordeel dat de HA eraan heeft bijgedragen dat een groeiend aantal mensen zich verbonden voelt met de humanistische beweging, waardoor er meer vrijwilligers, leden, donaties en abonnees zijn dan begin 2007.
- 6 In het bijzonder voor communicatie zijn in 2010 waar mogelijk extra middelen ingezet, bij voorkeur uit extra inkomsten.

2. Taakverdeling en taakuitvoering

De twee belangrijkste bestaansgronden van de Humanistische Alliantie zijn: door interne samenwerking de humanistisch beweging sterker maken en gezamenlijk een eigentijds, veelzijdig en aansprekend humanisme naar buiten uitdragen.

De HA bestaat uit lidorganisaties, ondersteund door een landelijk bureau van beperkte omvang. Lidorganisaties hebben een eigen missie en eigen doelstellingen. Alle lidorganisaties houden het algemeen belang van de humanistische beweging en elkaars individuele belang voor ogen. Lidorganisaties dragen bij aan het algemeen belang door, naast hun financiële bijdrage, met hun medewerkers jaarlijks zelf te kiezen activiteiten uit te voeren in het kader van de streefdoelen van het samenwerkingsplan.

Deze streefdoelen verwoorden de gewenste meerwaarde die de HA kan en wil bewerkstelligen. Uitvoering van activiteiten voor de HA is in de periode voorafgaand aan dit plan al voor een deel praktisch geworden. Bijvoorbeeld met betrekking tot het Wereldhumanismefestival (Hivos), de gezamenlijke website (Humanistische Omroep) en de Socrateslezing (HV).

Voortzetting en uitbreiding van de genoemde gegroeide praktijk kan de realisatie van de streefdoelen aanzienlijk bevorderen. Gedurende deze gehele beleidsperiode nemen de volgende leden (alleen of met een ander lid of leden) de regie en de organisatie van de volgende structurele activiteiten op zich, in afstemming met het alliantiebureau:

- 1 Humanistische Omroep: de website en overige extern gerichte communicatie-acties. Het alliantiebureau draagt content aan en zorgt voor een versterkende interne communicatie en inbreng van leden.
- 2 Humanitas: de Alliantiedag (rond 21 maart van enig jaar). Het alliantiebureau faciliteert hierbij en stemt het samen werken aan een succesvolle Alliantiedag door de lidorganisaties af.
- 3 Hivos: Wereldhumanismefestival (rond 21 juni van enig jaar). Het alliantiebureau adviseert en ondersteunt hierbij en zorgt met name voor een groeiend aantal bezoekers (met de Humanistische Omroep) en betrokkenheid bij het festival van de overige lidorganisaties.
- 4 Humanistisch Verbond: Socrateslezing (rond 1 december van enig jaar). Het alliantiebureau adviseert en ondersteunt hierbij en zorgt met name voor een groeiend aantal bezoekers en betrokkenheid bij de lezing van de overige lidorganisaties.
- 5 Universiteit voor Humanistiek: visievorming en mogelijke vormen van gastheerschap ten behoeve van de kleinere kennisorganisaties. Het alliantiebureau zorgt met name voor de vertaling en verspreiding van de visievorming naar de overige lidorganisaties.

Alliantiebureau

Als de uitvoering van activiteiten voornamelijk door de lidorganisaties wordt verricht, is er slechts een beperkt alliantiebureau nodig voor advisering, afstemming, verbinding, evaluatie en administratie. Er kan worden volstaan met een bureauformatie van ongeveer 2,0 fte (bureauhoofd en bureaumedewerker(s)).

Dagelijks bestuur

Voor de gehele coördinatie is een gemandateerd dagelijks bestuur nodig, dat op motiverende en faciliterende wijze continue gericht is op realisering van de streefdoelen. Leden van het dagelijks bestuur en zo mogelijk ook de andere bestuursleden (en overige lidorganisaties) stellen daartoe regelmatig ook hun communicatie-, visie- en webmedewerkers beschikbaar. Zo kunnen samen met de medewerkers van het alliantiebureau breed gedragen werkgroepen gevormd worden, die de streefdoelen krachtig kunnen bevorderen.

ALV en Bestuur

De algemene ledenvergadering komt minimaal één keer per jaar bijeen. Doel is vaststelling van het meerjaren samenwerkingsplan (indien van toepassing), de begroting en het (financieel) jaarverslag; de benoeming van bestuursleden en de leden van het dagelijks bestuur op voordracht van het bestuur en een eventuele wijziging van de statuten. Het bestuur mandateert het dagelijks bestuur alle noodzakelijke beslissingen te nemen binnen het kader van het vastgestelde samenwerkingsplan.

Het bestuur wordt gevormd door zes permanente leden (Hivos, Humanistische Omroep, Universiteit voor Humanistiek, Humanitas, Humanistisch Verbond en HVO) en vier roulerende leden voor de tijdsduur van het samenwerkingsplan. Het komt bij voorkeur minimaal driemaal (april, september, december) per jaar bijeen ter voorbereiding (indien van toepassing), uitvoering en evaluatie van het meerjaren samenwerkingsplan; de toelating van eventuele nieuwe leden; bespreking van inhoudelijke thema's; vaststelling van eventuele jaarthema's (aprilvergadering voor het jaar daarop); het contributievoorstel met eerste conceptbegroting (septembervergadering), de voorgestelde begroting en het conceptjaarverslag (decembervergadering, voorafgaand aan de algemene ledenvergadering).

De voorzitter van het bestuur treedt binnen het kader van het samenwerkingsplan op als woordvoerder van de HA. Bij afwezigheid van de voorzitter treden de penningmeester of secretaris als plaatsvervangend voorzitter op.

Wijziging gastheerschap

Door de keuze voor uitvoering van activiteiten door lidorganisaties kan, als eerder gesteld, worden volstaan met een klein alliantiebureau. De HA kan mede hierdoor niet langer gastheer zijn voor de Stichting Humanistisch Archief, de Stichting Socrates en het Tijdschrift voor Humanistiek. Wel zal de HA financieel bijdragen aan de gewaardeerde activiteiten van de genoemde kennisorganisaties en het tijdschrift, omdat zij in belangrijke mate kunnen bijdragen aan realisering van de streefdoelen, met name die op het gebied van de visievorming. De Stichting Humanistisch Archief en de Stichting Socrates worden uitgenodigd contribuerende leden van de HA te worden. Ook het gastheerschap met betrekking tot de twee studentenraadsliden zal worden beëindigd, zodra er een andere gastheer gevonden is.

3. Verwerving van middelen

De inkomsten van de HA bestaan voornamelijk uit contributies van de leden. De contributie wordt jaarlijks in de septembervergadering voorgesteld op grond van de benodigde middelen voor de te maken personele, materiële, bureau- en activiteitenkosten in het jaar daarop.

Genoemde kennisorganisaties en het tijdschrift (of hun gastheer) kunnen jaarlijks voor 1 september projectfinanciering voor hun activiteiten in het daarop volgend kalenderjaar bij de penningmeester aanvragen. Deze activiteiten hebben een aan te duiden directe of indirecte relatie met de streefdoelen. Na afloop van het betreffende jaar wordt voor 1 april een beknopte verantwoording aan de penningmeester gezonden. Desgewenst kunnen in een convenant nadere afspraken vastgelegd worden over deze wijze van financiering.

De in de streefdoelen verwoorde ambities vragen om meer middelen dan in de vorige beleidsperiode beschikbaar waren. Door uitbreiding van het aantal leden, gesponsorde links op de website, donaties van sympathiserende organisaties en medefinanciering van activiteiten door derden, kunnen de inkomsten verruimd worden. Het alliantiebureau zal hiertoe jaarlijks initiatieven ondernemen, in afstemming met het dagelijks bestuur.

Bijlage I

Overzicht van de lidorganisaties van de Humanistische Alliantie
per 12 april 2007

Levensbeschouwing

- Humanistisch Verbond
- Jong HV
- De Vrije Gedachte
- De Vrije Gemeente, Twente
- Vereniging Modern Beraad, Den Haag
- Centrum voor Modern Religieuze Bezinning
- Hakder, Federatie van Alevitische verenigingen

Onderwijs en opvoeding

- Universiteit voor Humanistiek (UvH)
- UVNA, Vereniging van UvH-afgestudeerden
- Stichting HVO, humanistisch centrum voor onderwijs en opvoeding
- LVHVO, landelijke vereniging van hvo-docenten

Kennis

- Stichting Leo Polak Fonds (UvH)
- Instituut Kosmopolis
- Tijdschrift voor Humanistiek
- Humanistisch Archief
- Stichting Socrates

Media en discussie

- Humanistische Omroep
- Tijdschrift de Humanist/uitgeverij SWP
- Huis van Erasmus, Rotterdam

Internationale humane ontwikkeling

- Hivos, Humanistisch Instituut voor Ontwikkelingssamenwerking
- Humanistisch Overleg Mensenrechten (HOM)
- Humanistisch Vredesberaad

Sportieve begeleiding en activering

- Nederlandse Culturele Sportbond
- Nederlandse Recreatie Sportbond

Maatschappelijke dienstverlening

- Humanistisch Thuisfront
- Landelijke Vereniging Humanitas
- Humanitas DMH (diensten aan mensen met een handicap)
- Humanitas Inkomensbeheer
- Humanitas Kinderopvang
- Humanitas Thuiszorg en Maatschappelijke dienstverlening
- Humanitas Bedrijfsmaatschappelijk Werk
- SAMAH voor minderjarige asielzoekers
- Humanitas onder dak, Twente
- Vereniging de Weezenkas
- Humanistische Alliantie Haaglanden

Ouderenzorg

- Stichting Humanitas Rotterdam
- Stichting HSHB (Humanistische Stichting voor Huisvesting van Bejaarden)
- Humanitasgroep Den Haag met Coornhertcentrum en Wijndaelercentrum
- Humanistisch Zorgcentrum Burgemeester van Randwijckhuis, Amersfoort
- Woon-/Zorg-/Activiteitencentrum Gooiers Erf, Hilversum
- Woonzorgcentrum de Polbeek, Zutphen
- Humanistisch Zorgcentrum De Ijpelaar, Breda
- Erasmushiem, Leeuwarden
- Jannes van der Sleedenhuis, Hoogeveen

Geestelijke begeleiding

- Stichting Humanistische uitvaartbegeleiding
- Netwerk voor vrijgevestigd humanistisch geestelijk werk
- VGVZ, geestelijke verzorgers in de zorg, humanistische sector
- Dienst geestelijke verzorging Justitie
- Dienst geestelijke verzorging Defensie

Bijlage II

Amsterdam Declaration 2002

Humanism is the outcome of a long tradition of free thought that has inspired many of the world's great thinkers and creative artists and gave rise to science itself.

The fundamentals of modern Humanism are as follows:

- 1 *Humanism is ethical.* It affirms the worth, dignity and autonomy of the individual and the right of every human being to the greatest possible freedom compatible with the rights of others. Humanists have a duty of care to all of humanity including future generations. Humanists believe that morality is an intrinsic part of human nature based on understanding and a concern for others, needing no external sanction.
- 2 *Humanism is rational.* It seeks to use science creatively, not destructively. Humanists believe that the solutions to the world's problems lies in human thought and action rather than divine intervention. Humanism advocates the application of the methods of science and free inquiry to the problems of human welfare. But Humanists also believe that the application of science and technology must be tempered by human values. Science gives us the means but human values must propose the ends.
- 3 *Humanism supports democracy and human rights.* Humanism aims at the fullest possible development of every human being. It holds that democracy and human development are matters of right. The principles of democracy and human rights can be applied to many human relationships and are not restricted to methods of government.
- 4 *Humanism insists that personal liberty must be combined with social responsibility.* Humanism ventures to build a world on the idea of the free person responsible to society, and recognises our dependence on and responsibility for the natural world. Humanism is undogmatic, imposing no creed upon its adherents. It is thus committed to education free from indoctrination.

- 5 *Humanism is a response to the widespread demand for an alternative to dogmatic religion.* The world's major religions claim to be based on revelations fixed for all time, and many seek to impose their world-views on all of humanity. Humanism recognises that reliable knowledge of the world and ourselves arises through a continuing process of observation, evaluation and revision.
- 6 *Humanism values artistic creativity and imagination and recognises the transforming power of art.* Humanism affirms the importance of literature, music, and the visual and performing arts for personal development and fulfilment.
- 7 *Humanism is a lifestance* aiming at the maximum possible fulfilment through the cultivation of ethical and creative living and offers an ethical and rational means of addressing the challenges of our times. Humanism can be a way of life for everyone everywhere.

Our primary task is to make human beings aware in the simplest terms of what Humanism can mean to them and what it commits them to. By utilising free inquiry, the power of science and creative imagination for the furtherance of peace and in the service of compassion, we have confidence that we have the means to solve the problems that confront us all. We call upon all who share this conviction to associate themselves with us in this endeavour.

(IHEU Congress 2002)

Bezoek- en postadres **Weteringschans 259, 1070 XJ Amsterdam**
Telefoon **+31 (0)20 521 90 10** E-mail **info@humanistischealliantie.nl**
Internet **www.human.nl**